

Skolenes landsforbund
10. ordinære landsmøte
10.- 12. november 2021 (del 2)

LM-sak 5

LØNNS- OG ARBEIDSVILKÅR

a) Slik foreslår tariffpolitisk utvalg (FS) at
programmet skal se ut

Skolenes landsforbund
Skuvllaid riikkalihttu | Skoleforbundet i LO

Landsmøteperioden 2021-2025

1 TARIFFPOLITISK PROGRAM 2021 - 2025

2

3 En solidarisk og rettferdig tariffpolitikk

4 Skolenes landsforbund kjemper for en offensiv, solidarisk og rettferdig tariffpolitikk som fremmer
5 gode, trygge arbeidsvilkår, full sysselsetting og sosial utjevning. Skolenes landsforbund arbeider
6 for at det skal lønne seg å ta utdanning, og at lønnsnivået i offentlig sektor må sikre god
7 rekruttering. Skolenes landsforbunds faglige strategi er basert på fagbevegelsens felles kamp for
8 kollektiv lønnsdannelse og faglige rettigheter.

9 Kampen mot en økende bruk av lokal lønnsdannelse i offentlig sektor må intensiveres. Lokal
10 lønnsdannelse virker splittende i arbeidsmiljøet, er ikke forenlig med en solidarisk lønnspolitikk og
11 svekker grunnlaget for god kvalitet i offentlig sektor. Skolenes landsforbund vil søke allierte i vår
12 motstand mot lokale og individuelle lønnsforhandlinger. Mer enn noen gang er det viktig at vi
13 tilkjemper oss reelle tvistemuligheter i alle tariffavtaler.

14

15 Skolenes landsforbund arbeider for

- 16 • sentrale kollektive tariffavtaler der lønnstilleggene i sin helhet fordeles sentralt.
- 17 • en sentral arbeidstidsavtale for ansatte i barnehager og skole og med streikerett i
18 forbindelse med avtaleinngåelsen.
- 19 • å sikre en nasjonal styring av fellesskolen ved å kreve at forhandlingsansvaret for
20 skoleverket blir tilbakeført til staten.

21

22 Stillingsvern

23 Skolenes landsforbund går imot alle forsøk på å svekke arbeidstakernes stillingsvern.
24 Skolenes landsforbund arbeider for å styrke stillingsvernet til grupper som etter dagens lovgivning
25 har et svakt stillingsvern. Vi vil reversere svekkelsene i Arbeidsmiljøloven og stramme ytterligere
26 inn på mulighetene for tilsetning i vedvarende vikariater, midlertidige stillinger og uønskede
27 deltidsstillinger. Skolenes landsforbund vil styrke ansiennitetsprinsippet ved oppsigelser og
28 overtallighet. Skolenes landsforbund er imot privatisering av opplæringssektoren.

29 Kompetansekravene kombinert med tvungen masterutdanning vil føre til at det vil bli vanskelig å
30 skaffe seg en full lærerstilling. Vi risikerer at mange lærere i framtida må ta til takke med en
31 deltidsstilling. Skolenes landsforbund vil derfor gjeninnføre allmennlæreren, i tillegg til eksisterende
32 masterutdanning.

33 Skolenes landsforbund arbeider for

- 34 • å lovfeste retten til heltidsstilling.
- 35 • å styrke retten for morsmåslærere til å utvide kompetansen sin for å sikre dem fortsatt
- 36 lærerjobb ved overtallighet.
- 37 • at arbeidsformidling igjen skal bli et offentlig ansvar.
- 38 • et forbud mot vikarbyråer.
- 39 • å gjeninnføre allmennlærerutdanning
- 40 • å fjerne kompetansekravene

41 Lønn

42 Skolenes landsforbund krever høyere lønn for alle organiserte arbeidstakere i skole-, utdannings-
43 og oppvekstsektoren. Kompetanse, ansiennitet, ansvar og funksjon skal være utslagsgivende for
44 lønnsfastsettelsen. Kompetanselønnssystemet må videreføres og forsterkes. Lik
45 utdanningslengde bør gi tilnærmet lik lønn. Skolenes landsforbund er for kollektiv lønnsdannelse,
46 og går imot at lønnsdannelsen skal foregå lokalt. Skolenes landsforbund vil arbeide for at alle
47 medlemmer får tilnærmet lik lønnsutvikling over tid og går imot lønnssystemer og avlønning
48 basert på prestasjonsvurderinger og andre subjektive kriterier. Skolenes landsforbund vil
49 bekjempe et kjønnsdelt og etnisk delt arbeidsliv. Ett av de viktigste virkemidlene i denne kampen
50 er likelønn. Konkurransetutting, bruk av kontraktører og vikarbyråer svekker så vel tjenestene
51 som arbeidstakernes rettigheter til trygge og gode tilsetnings-, lønns- og arbeidsforhold. I den grad
52 det kan forekomme bruk av innleide vikarer, må det sikres reelt like lønns- og arbeidsvilkår
53 inklusive pensjonsvilkår. Skolenes landsforbund er imot all form for sosial dumping. Skolenes
54 landsforbund vil motsette seg veksling av tid mot lønn.

55

56 Skolenes landsforbund arbeider for

- 57 • at formell videreutdanning som ikke gir uttelling i kompetanselønnssystemet og
- 58 realkompetanse også skal gi økonomisk uttelling.
- 59 • at lærerlønna heves til minimum gjennomsnittlig OECD-nivå.
- 60 • økte sentrale funksjonstillegg.
- 61 • at arbeidstakerne skal sikres full lønns- og tidskompensasjon for all etter- og
- 62 videreutdanning.
- 63 • At lærere som må kvalifisere seg på nytt gjennom *Kompetanse for kvalitet* skal ha alle
- 64 utgifter dekket av arbeidsgiver.
- 65 • full åpenhet om lønnsfastsettelse på alle nivåer. Forhandlingsprotokoller og resultater skal
- 66 være fullt ut kjent for alle arbeidstakerne i en virksomhet.
- 67 • å motvirke at den faglige kampen blir erstattet av en usolidarisk lønnskamp mellom ulike
- 68 arbeidstakergrupper.
- 69 • at flere fagbrev fører til lønnskompensasjon
- 70 • risikotillegg for pedagoger i fengselsundervisning.
- 71 • lokal konfliktrett ved lokale forhandlinger

72

73 Studiefinansiering

74 Skolenes landsforbund har fullstipendiering som et langsiktig mål for studiefinansiering i høyere
75 utdanning. Skolenes landsforbund krever at staten bidrar til oppbygging av tilstrekkelig antall
76 studentboliger til ei husleie som er i samsvar med studiestøtten.

77 Skolenes landsforbund arbeider for

- 78 • at studiefinansieringen gir høye stipendandeler og lav, politisk styrt studielånsrente.
- 79 • at offentlig ansatte skal få avskrevet studielån etter antall år i offentlig tjeneste.
- 80 • at studielånsrenta skal alltid være under markedsrenta.
- 81 • at studielån og –stipend må dekke 12 måneder per år.

82

83 Medbestemmelse og demokrati i arbeidslivet

84 Skolenes landsforbund vil verne om den norske modellen i arbeidslivet ved å sikre
85 trepartssamarbeidet. Arbeidsgiveransvaret må ikke pulveriseres gjennom delegering.

86 Den norske modellen må bygges på tillit. Skolenes landsforbund ønsker å erstatte kontroll- og
87 rapporteringsregimet NPM med en tillitsreform i offentlig sektor.

88 Skolenes landsforbund vil arbeide for tariffavtaler og partsforhold for alle medlemmer. Skolenes
89 landsforbund vil motarbeide at avtaler medfører overføring av makt til arbeidsgiver. Vi aksepterer
90 heller ikke at det opprettes stillingsgrupper som ikke er godkjent av partene.

91 Godt tillitsvalgтарbeid er nødvendig for utviklingsarbeidet i arbeidslivet. Tillitsverv skal kunne
92 utføres i arbeidstida.

93 Internasjonale handelsavtaler som TISA og TTIP må ikke inneholde noen liberaliseringer som svekker
94 faglige rettigheter, miljøstandarder eller forbrukerrettigheter. Avtalene må ikke inneholde klausuler
95 som binder opp framtidige regjeringer, og avtalene må ikke inneholde aksept for at investorer skal få
96 egne tvistesystemer der de kan kreve erstatning for mulige konsekvenser av demokratisk vedtatte
97 lover.

98

99 Skolenes landsforbund arbeider for

- 100 • en tillitsreform i offentlig sektor
- 101 • at hovedavtalene skal sikre alle arbeidstakere rett til opplæring i arbeidslivets lover og
- 102 avtaler og medbestemmelse på den enkelte arbeidsplass gjennom fagforeningene.
- 103 • at alle fagforeninger skal ha rett til tillitsvalgt på arbeidsplassen, uavhengig av antall
- 104 medlemmer.
- 105 • at retten til å ha tillitsvalgt må gjelde på et hvert nivå der beslutningsmyndigheten ligger.

- 106 • at hovedavtalene må sikre reell likeverdighet mellom partene.
- 107 • å fjerne lærerspesialistordningen
- 108 • at arbeidsforholdene legges bedre til rette for tillitsvalgte, og at faste frikjøpsordninger
- 109 bedres.
- 110 • at hovedavtalene skal gi muligheter for sanksjoner overfor arbeidsgivere som ikke
- 111 etterlever medbestemmelsesordningene.
- 112 • at norske myndigheter tar initiativ til å endre EØS-avtalen slik at den ikke kan gripe inn mot
- 113 norske tariffavtaler eller mot norsk lovgivning av betydning for arbeidstakernes rettigheter i
- 114 arbeidslivet. Dersom dette ikke er mulig, må avtalen sies opp og erstattes med mer ordinære
- 115 handelsrelasjoner mellom Norge og EU.

116

117 Arbeidstid

118 Skolenes landsforbund går inn for å tariffeste at daglig arbeidstid er 7 ½ time, med mindre annet
119 er fastsatt i særavtale (jf HTA kap 1 §4.2).

120 Skolenes landsforbund går mot alle forsøk på å fjerne normalarbeidsdagen som et lovfestet
121 prinsipp i arbeidslivet. Rammene for normalarbeidsdagen og rammene for
122 gjennomsnittsberegning av arbeidstid er allerede for vide i dagens arbeidsmiljølov.

123 Kampen mot ufrivillig deltid må intensiveres.

124 Departementet må utvikle klare rammer for hva som skal rapporteres og hvordan. Dette for å
125 motvirke at alle de ulike styringsnivåene utvikler egne byråkratiserende rapporteringsrutiner.

126 Skolenes landsforbund mener at alt arbeid med elever som har som hensikt å oppfylle mål i
127 læreplaner eller IOPer skal defineres som undervisning. Skolenes landsforbund er imot skjulte
128 lesepliktøkninger gjennom at lærernes arbeidsoppgaver blir omdefinert fra undervisning til annet
129 arbeid.

130 Reduksjon av de høyeste lesepliktene prioriteres. Leseplikten i grunnskolen 1.-7. trinn settes lik
131 885-øvrige fag (utgjør 3 t pr uke), i 8.-10. klasse reduseres leseplikten i alle fag med 2 timer.
132 SL arbeider for at lærere som utfører kontaktlærertjeneste for elevene får redusert
133 årsrammen for undervisning med minimum 57/76 årsrammetimer.

134 Skolenes landsforbund går inn for at ansatte i skole-, utdannings- og oppvekstsektoren skal ha en
135 tariffestet rett til betalt permisjon for faglig utvikling. Omfanget må være minst et halvt år
136 sammenhengende og gjentas med jevne mellomrom i yrkesløpet.

137 Skolenes landsforbund arbeider for

- 138 • 6 timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon, og for undervisningspersonell
- 139 tilsvarende årsrammereduksjon.

- 140 • at arbeidstidsforkortelser må utformes slik at de fører til bortfall av ufrivillig deltidarbeid
- 141 og gir plass for flere sysselsatte.
- 142 • at arbeidstidsordninger skal være fastsatt i kollektive avtaler eller i lov.
- 143 • at arbeidstakerne får økt kontroll over egen arbeidstid.
- 144 • avbyråkratisering av undervisningsarbeidet.
- 145 • å videreføre lesepliktsystemet i grunnopplæringen.
- 146 • en vesentlig reduksjon av lesepliktene.
- 147 • at fellestid skal brukes til undervisningsfremmende tiltak og krever at lærernes innflytelse
- 148 over bruken av denne tida styrkes.
- 149 • at assistenter, miljøarbeidere, miljøterapeuter, tegnspråktolker, førskolelærere og andre
- 150 med tilsvarende arbeidsoppgaver, skal få rett til økt planlegging- og veiledningstid lagt
- 151 inn i sine stillinger gjennom sentrale avtalebestemmelser.
- 152 • arbeider for at andre ansatte med elevrettede oppgaver skal få rett til økt planleggings- og
- 153 veiledningstid lagt inn i sine stillinger gjennom sentrale avtalebestemmelser.
- 154 • at nyutdannede lærere får redusert leseplikt og rett til veiledning de to første årene de er
- 155 ansatt, **samt at veilederen også får tilsvarende reduksjon i sin leseplikt**
- 156 • at lærere i voksenopplæringen sikres samme rettigheter som øvrig
- 157 undervisningspersonale i skoleverket.
- 158 • å lette tegnspråktolkenes arbeidssituasjon og krever 2-tolksystem i teoretiske fag og en
- 159 sentral arbeidstidsavtale som innebærer tid til for- og etterarbeid.
- 160 • et større innslag av andre profesjoner i skole og barnehage for å ivareta
- 161 sosialpedagogiske utfordringer

162

163 Arbeidsmiljø

164 Skolenes landsforbund ønsker å bidra til utvikling av et mer inkluderende arbeidsliv.
165 Rettssikkerhet, trygghet, trivsel, gode vilkår for utvikling, gode vilkår for samarbeid, aktiv og reell
166 medinnflytelse i arbeidet, samt en aktiv seniorpolitikk er elementer som hver for seg og sammen
167 legger grunnlag for et inkluderende arbeidsliv. Gode, demokratiske ledere er vesentlig i arbeidet
168 for et mer inkluderende arbeidsliv. HMS-arbeidet må gis høyere prioritet.

169 Ansattes rettsvern oppleves svekket på grunn av praktiseringen av opplæringslovens § 9A. Vi
170 ønsker å bruke trepartssamarbeidet for å utvikle en veileder overfor personalet i slike saker.

171 Skolenes landsforbund arbeider for

- 172 • å styrke ansattes rettsvern
- 173 • å styrke helse-, miljø og sikkerhetsarbeidet ved den enkelte arbeidsplass.
- 174 • at skader grunnet vold mot arbeidstaker under utøvelsen av yrket, skal gi
- 175 yrkesskadeerstatning.
- 176 • at alle typer belastnings sykdommer av psykisk eller fysisk art som er påført i
- 177 arbeidssituasjonen eller på grunn av dårlig inneklima skal gis yrkesskadeerstatning.

- 178 • at arbeidsgiver skal være ansvarlig for rettssikkerheten og oppfølging av de involverte
179 dersom arbeidstakere utsettes for skade, vold eller annen kriminalitet relatert til
180 arbeidssituasjonen
181 • at bemanningsnormen i barnehagene skal gjelde for hele åpningstiden

182

183 Seniorpolitikk

184 Skolenes landsforbund krever en god seniorpolitikk med mulighet for personlig utvikling for alle
185 grupper i oppvekst- og utdanningssektoren. Seniortiltak må være en reell lettelse i
186 arbeidssituasjonen.

187 Seniorpolitiske tiltak må være slik at personalet sikres en verdig avslutning på sin yrkeskarriere.
188 De som omfattes av seniortiltak må få styrket innflytelse over tiltakets utforming og
189 tilretteleggingen av arbeidsoppgavene. Det vil bli arbeidet for en ytterligere reduksjon av
190 leseplikten for seniorer. Reduksjon i leseplikten må i sin helhet brukes til eget for- og etterarbeid.

191 SL vil aktivt motarbeide forslag om å fjerne (eller svekke rettighetene knyttet til) den ekstra
192 ferieuka for arbeidstakere over 60 år.

193 Pensjon

194 AFP må videreføres som en reell tidligpensjon.

195 Folketrygden, AFP og tjenestepensjonsordningene skal sikre det økonomiske grunnlaget for en
196 trygg og verdig alderdom slik at pensjonen utgjør minst 2/3 av inntekt. Bruttogarantien i offentlig
197 pensjon må holdes fast og samordningsfordelene videreføres. Opptjent offentlig pensjon må
198 sikres når de som tidligere har vært offentlig ansatte skilles ut i foretak.

199 Uførepensjon må fortsatt beregnes etter samme prinsipper som øvrige pensjonsordninger.
200 Levealdersjusteringen i uførepensjonen må fjernes og opptjening regnes til fylte 67 år.

201 Skolenes landsforbund vil bekjempe privatisering av offentlige tjenestepensjoner.

202 Skolenes landsforbund arbeider for

- 203 • å bevare og forbedre adgangen til avtalefestet pensjon.
204 • at pensjonsrettighetene til medlemmer med kort botid i Norge må styrkes.
205 • At studier skal gi grunnlag for pensjonsopptjening.

206

207 Trafikkskolebransjen

208 I trafikkskolebransjen er det ikke tariffavtaler. Skolene har ingen arbeidsgiverorganisasjon,
209 men de fleste er medlemmer i interesseorganisasjonene ATL og Trafikkforum. Kontrakter

- 210 balanserer hårfint med Arbeidsmiljøloven. En landsdekkende tariffavtale som ATL og
211 Trafikkforum kan stille seg bak er en god start i trafikkskolebransjen.
- 212 Skolenes landsforbund arbeider for
- 213 • oppretting av tariffavtaler
- 214 • å få til en landsdekkende tariffavtale som interesseorganisasjonene stiller seg bak.